

**Rev. Patr. Joannis Laurentii Berti, Ord. Eremit. S.
Augustini, Theologia Historico-Dogmatico-Scholastica,
Seu Libri, De Theologicis Disciplinis**

Berti, Giovanni Lorenzo

Monachii [u.a.], 1749

Caput V. Disputatur de statibus Pelagianæ hæresis enumeratis secundo capite, & ostenditur Christi gratiam non solum mentem collustrare, verum etiam adjuvare voluntatem per inspirationem sanctæ ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83656](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83656)

CAPUT V.

Disputatur de statibus Pelagianæ hæresis enumeratis secundo capite, & ostenditur Christi gratiam non solum mentem collustrare, verum etiam adjuvare voluntatem per inspirationem sanctæ dilectionis.

SUMMARIUM.

1. Ponitur 1. Propositio de primo statu hæresis Pelagii.
2. Objectioni satisfit.
3. Explicatur S. Augustinus.
4. Ponitur Propositio 2da. de 2do statu hujus hæresis.
5. Ponitur Propositio 3ia & probatur auctoritate extrinseca.
6. Præcipue S. Augustini.
7. Responsio Adversariorum refutatur.
8. Alia objectio solvitur.
9. Probatur 2da pars conclusionis 3iæ.
10. Probatur 3ia pars illius.
11. Magis adhuc declaratur.
12. Solvuntur objectiones.
13. Indifferentia liberi arbitrii an sit error Pelagii.

1.
Ponitur 1.
Propositio
de primo
statu hæresis
Pelagii.

STATUS varii hæresis Pelagianæ superius explanati sunt: de his agendum nunc singillatim.

PROPOSITIO I. Pelagius in primo sui erroris statu admisit necessitatem legis, sive naturalis singulorum hominum inscriptæ cordi, sive per revelationem traditæ, quam Deus iis proponere teneretur, qui legi naturæ per liberi arbitrii facultatem obtemperarent.

Demonstratur 1. auctoritate Concilii Carthaginensis in Epistola ad Innocent, in qua his verbis Pelagii & Coelestii proditur error: *Isti autem asserunt, sicut à fratribus, qui eorum libros legerunt cognovimus, in eo Dei gratiam deputandam, quod talem hominis instituit, creavitque naturam, quæ per propriam voluntatem legem Dei posset implere, sive naturaliter in corde conscriptam, sive in literis datam.* II. Synodus Palestina, quæ primum Pelagii hæresim damnavit, hanc, ut vidimus, illius assertionem præscripsit: *Gratia Dei non ad singulos actus datur, sed in libero arbitrio est, & in lege, atque doctrina.* III. S. Pater Augustinus De Grat. Christi cap. 3. damnatam à principio sententiam, & traditam à Pelagio in libris de libero arbitrio asserit, *Gratiam Dei & adjutorium, quo adjuvamus ad non peccandum, aut in natura & libero arbitrio, aut in lege, atque doctrina constitui.* IV. Idem Pelagius in Epistola ad Demetriadem totus est in demonstrando, quod possit homo per legem ac doctrinam instructus divinis obtemperare mandatis.

V. Inverisimile omnino est, Pelagium in priori statu legem aliquam ac doctrinam non agnovisse; quandoquidem, ut ibidem Augustinus docet, basis Pelagianæ hæresis erat, tria distinguere, qui-

bus divina mandata adimplerentur, *possibilitatem, voluntatem, & actionem*, quorum primum dari fatebatur à Conditorum naturæ: supponit ergo ea possibilitas legem aliquam divina præcepta proponentem. Quod S. Pater in lib. de Prædest. Sanctorum cap. 19. affirmat expressius, docens Pelagianos putare, *acceptis præceptis jam per nos ipsos fieri liberæ voluntatis arbitrio sanctos, & immaculatos, &c.*

Neque vero dicas in his consistere secundum statum Pelagianæ erroris, non primum. Enimvero primæva Pelagii hæresis ea est, quæ in Epistola ad Demetriadem propinata fuit; quæ in libris Pelagii de libero arbitrio, aliisque laticat; quæ in prima Synodo celebrata contra eundem Pelagium fuit anathemati subjecta; & quæ decantatam illam naturæ possibilitatem spectat, cui totam erroris molem callidus Architectus admovit. At in his omnibus legem ac doctrinam sive inditam naturaliter, sive exterius revelatam manifeste comprehendit.

Facit adversus prædicta, quod S. P. Augustinus in lib. de Hæres. ad Quodvultdeum cap. 88. ait Pelagium in tantum Gratiæ Dei inimicum fuisse, ut crederet sine hac posse hominem divina præcepta adimplere. Deinde ait, *increpatum à fratribus quod nihil adjutorio gratiæ tribueret, correctioni horum hætenus cessasse, dicendo gratiam dari hominibus, ut quæ per liberum facere jubentur arbitrium, facilius possent implere per gratiam, illam vero gratiam, sine qua nihil omnino possumus, non esse nisi in libero arbitrio, quod Deus adjuvaret per suam legem atque doctrinam.* Itaque in eo statu

2.
Objectioni
satis fit.

Pelagius necessariam legem confessus est, in quo increpatus à fratribus agnovit gratiam ad *facilius*, non ad simpliciter operandum collatam. Qui status non est profecto hujus hæresis primus. Idem S. Pater de Gestis Pelagii cap. 23. ait, oblatum sibi post Synodum Palestinam Pelagii libellum, in quo liberum arbitrium gratiam appellabat *non aperte ei conjungens legis adjutorium*. Ante Synodum ergo Palestinam, & in primo hæresis statu admisit Pelagius solam facultatem arbitrii, quacumque lege præcisa.

3.
Explicatur
S. Augusti-
nus.

His respondetur, S. Patrem prioribus verbis, quibus docet Pelagium principio adeo gratiæ inimicum fuisse, ut crederet sine hac posse hominem omnia divina præcepta adimplere, etiam legem doctrinamque significare; non enim præcepta possunt, nisi per legem proponantur, servari. Verborum ergo, quæ subsequuntur, sensus est, correptum à fratribus admisisse aliquando etiam veram aliquam gratiam ad *facilius* operandum: sed absolute necessariam illam putasse tantummodo, quam etiam traderat à principio, id est, liberum arbitrium cum legis ac doctrinæ adjutorio. Quare ex libro ad Quodvultdeum quæ supra diximus confirmantur. De Gestis autem Pelagii scribit S. Pater, hæreticum non admisisse adjutorium legis aperte in illo libello, non quod non admisit ipsa. Subdolos enim tergiversator non semper expressit quod semper admisit, ut interrogatus an aliud gratiæ adjutorium confiteretur præter facultatem arbitrii, annueret illico; ac responderet se utique gratiam profiteri aliam, auxilium scilicet doctrinæ ac legis proponentis quid agere debeamus. Articulus quidem septimus damnatus in Synodo Palestina legem atque doctrinam expresse memorat: & Pelagius in Epistola ad Constantium data jam ab anno 408. præter liberi arbitrii naturam, aliud gratiæ proficitur auxilium, ut constat ex Augustini libro de Gratia Christi cap. 36.

Ponitur
Propositio
2. de secun-
do statu hu-
jus hæresis.

PROPOSITIO II. Pelagius in secundo erroris statu admisit præter legem atque doctrinam, gratiam, quæ dilectionem inspirat, sed ad *facilius*, non ad simpliciter operandum, eamque præcedentibus meritis comparatam.

Id probatur 1. ex libro de Hæresibus ad Quodvultdeum capite supracitato. 11. Ex libro de Grat. Christi cap. 26. *Ac per hoc gratiam Dei, qua caritas Dei diffunditur in cordibus nostris per Spiritum Sanctum, qui datus est nobis, sic*
R. P. Berti Theol. Tom. III.

conferatur, qui vult veraciter confiteri: ut omnino nihil boni sine illa, quod ad pietatem pertinet veramque justitiam, fieri posse non dubitet. Non quomodo iste, qui cum dicit propterea dari gratiam, ut quod à Deo præcipitur facilius impleatur, quid de illa sentiat satis ostendit, scilicet, quod etiam sine illa, etsi minus facile, fieri tamen, quod divinitus præcipitur, potest.

Quod hæc gratia ad *facilius* etiam voluntatem excitaverit inspiratione charitatis, probatur primo; nam capite nuper laudato Augustinus diserte loquitur de Gratia, qua charitas Dei diffunditur per Spiritum Sanctum, in cordibus nostris. Deinde quia sequenti cap. 29. ait S. Pater, sanum fore & catholicum sensum Pelagii, si tolleretur *facilius*, & absolute fateretur gratiæ necessitatem ad boni Operis adimplerionem. Præterea Pelagius in illo errore, quod gratia datur tantum ad *facilius*, semper obstinate perseveravit: gratiam vero interioris illustrationis, ut mox dicam, tandem confessus est. Illa igitur gratia ad *facilius* operandum præter mentis illustrationem, etiam charitatem aliquam inspirari, Pelagius non denegabat. Denique quod Pelagiani existimaverint hanc gratiam meritis naturæ rependi, constat ex cap. 31. ejusdem libri de Gratia Christi, ubi de hæresiarcha legitur: *Nempe manifestum est eum dicere gratiam secundum merita dari, quamlibet eam, vel qualemlibet significet, quam tamen aperte non exprimit. Nam cum eos remunerandos dicit, qui bene utuntur libero arbitrio, & ideo mereri Domini gratiam, debitum eis reddi fateatur, &c.*

PROPOSITIO III. Pelagius tandem admisit gratiam internæ illuminationis, etiam ut *simpliciter* necessariam, nunquam vero gratiam excitantem voluntatem per subministrationem Spiritus Sancti, sive per inspirationem charitatis.

Est prima propositionis pars contra Leonardum Lessium lib. de Efficacia Grat. cap. 17. P. Lugo disp. 1. sect. 2. aliosque perpaucos. Defenditur autem à Gregorio de Valentia in 1. 2. q. 3. puncto 3. à Suarezio lib. 3. Opusc. cap. 2. & lib. 2. de causa Prædest. cap. 16. ab Edmundo Simonnet principio dissert. de Gratia, à Dionysio Petavio cap. 9. de Hæresi Pelag. ab Honorato Tournely lib. 1. de Gratia cap. 3. pag. 70. à Thomistis & Augustinianis communiter. Ex his tamen aliqui tenent, nunquam

5.
Ponitur pro-
positio ter-
tia & Pro-
batur au-
thoritate ex-
trinseca.

L

Pela-

Pelagianos admisisse interiores collustrationes ut simpliciter necessarias, sed ad facilius tantummodo. Verum tradunt oppositum Schola Lovaniensis & Duacensis, nec non Thomistæ doctissimi cum suo Joanne Gonzalez controversia 4. de Auxiliis art. 6. Atque idem de Semipelagianis ingenue fatetur Petavius laudato capite, num. 12. Hæc vero est propositio pars altera. Tertiam, quod Pelagius nunquam admiserit gratiam voluntatis & actionis, probant omnes Catholici in Augustino, atque in his controversiis parumper exercitati.

6.
Præcipue S.
Augustini.

Itaque prima pars demonstratur auctoritate Augustini scribentis cap. 7 de Gratia Christi: *Et tanquam explicaturus (Pelagius) quam dicat gratiam, secutus adjunxit dicens, quam nos non ut tu putas, in lege tantummodo, sed & in Dei esse adjutorio confitemur. Quis non hic desideret, ut ostendat, quam velit intelligi gratiam? Propter hoc enim maxime de illo expectare debemus, ut dicat hoc quod dicit, non in lege tantummodo se gratiam confiteri. Sed nobis hac expectatione suspensis, quid addiderit intuemini. Adjuvat enim nos, inquit, Deus per doctrinam & revelationem suam, dum cordis nostri oculos aperit, dum nobis, ne presentibus occupemur, futura demonstrat, dum diaboli pandit insidias, dum nos multiformi & ineffabili dono gratiæ celestis illuminat.* En aperte confitetur Pelagius præter legem doctrinamque exteriorem, internas collustrationes mentis, & gratiam aliquam ex parte intellectus.

7.
Responsio
Adversario-
rum refu-
tatur.

Solent respondere, ex præmissis Augustini verbis solam externam legis ac doctrinæ gratiam in Pelagiana confessione apparere; sed falsi sunt hæc in parte Adversarii. Primum: Pelagius eo loco proficitur *Gratiam non in lege tantummodo, sed in Dei esse adjutorio*: atque petenti Augustino & expectanti, quidnam esset adjutorium istud à lege distinctum, respondit hæreticus, *Adjuvat per doctrinam, & revelationem suam, &c.* Non ergo iis verbis adjutorium legis designat, sed revelationem aliam intimam ac ineffabilem. Præterea S. Pater proximo cap. xi. demonstrat hanc revelationem non esse veram Christi gratiam, propterea quod nullus in hac vita pervenit ad magnitudinem revelationum Apostoli Pauli: cui tamen, ut gratia adesset, per quam resisteret stimulo carnis, Angelo Satanæ, nec ob sapientiæ altitudinem extolleretur, adenda erat charitas, quæ non inflatur,

animique reprimat elationem. Quare Christi gratia in sola interiori revelatione sita non est, ut tergiversabatur Pelagius; etiamsi revelationem dixeris intimam, multiplicem, ac mirabilem, qualem habuit Apostolus. Insuper, ut eodem libro docet S. Pater cap. 41. affirmabat Pelagius, *Ipsas quoque orationes ad nihil aliud adhibendas, nisi ut nobis doctrina etiam divina revelatione aperiat, non ut adjuvetur mens hominis, ut id quod faciendum esse didicerit, etiam dilectione & actione perficiat*: Quisquis autem orat, jam lege & exteriore doctrina instructus est, & donum orationibus postulat hæcenus non impetratum: ideoque Pelagius præter externam legem, gratiam aliam dari annebat.

Nec repugnat, quod S. Pater post verba supra allata eodem cap. 7. ait: *In his omnibus non recessit à commendatione legis & doctrinæ.* Qualiscunque enim gratia, etiam internæ revelationis, quæ proponit tantummodo quid faciendum est, & voluntatem non adjuvat subministratione aliqua charitatis, in munere à lege ac doctrina non differt. Atque hanc mentem esse Augustini, consequentia verba demonstrant: *Dei adjutorium multipliciter insinuandum putavit, commemorando doctrinam, & revelationem, & oculorum cordis adaperitionem, & demonstrationem futurorum & aperitionem diabolicarum insidiarum, & multiformem & ineffabilem gratiæ celestis illuminationem, ad hoc utique, ut divina præcepta & promissa discamus.* Hoc est ergo gratiam Dei ponere in lege, atque doctrina. Itaque per Augustinum Pelagius etiam admittens gratiam illuminationis à commendatione legis & doctrinæ nequaquam recessit, quia gratia illa hoc solum efficit, ut divina præcepta ac promissa discamus; non donat, nec adjuvat voluntatem, ut agat. Et cap. 10. ejusdem libri de Gratia Christi. *Ad doctrinam, inquit Augustinus, pertinet etiam quod sapientia revelatur, ad doctrinam pertinet, cum suadetur omne quod bonum est.*

Secunda propositionis pars, quod Pelagius admiserit aliquando gratiam internæ illuminationis, ut simpliciter necessariam, probatur primo: Admisit, ut modo vidimus, Pelagius adjutorium aliquod distinctum ab exteriori lege ac doctrina, atque istud nullum aliud est, quam interna mentis illuminatio: Atqui adjutorium illud ab exteriori lege ac doctrina distinctum admisit aliquam-

8.
Alia ob-
lectio sol-
vitur.

9.
Probatur
2da Pars
Conclusio
nis 31æ.

quando Pelagius, ut *simpliciter* necessarium. Ergo admisit ut *simpliciter* necessarium adjutorium internæ illuminationis. Probat minor. Pelagius anathematizavit eos, qui gratiam Dei & adjutorium non ad singulos actus dari opinantur, & illud putant in libero arbitrio esse, vel in lege atque doctrina; ut Augustinus docet lib. de Gestis Pelagii cap. 14. Aliquando igitur admisit necessarium etiam adjutorium illud ab exteriori lege distinctum. Iccirco autem Pelagius ad punctum istud pervenit, ut abjuracionem suam in Synodo Palestina quoquomodo sinceram ostenderet, nec se à seipso proderet esse damnatum. Cum enim septimum articulum proscripisset, oportebat, ut gratiam aliquam necessariam confingeret diversam à naturali facultate arbitrii, & ab exteriori lege ac doctrina. Quod præstitit oppido, admittens gratiæ illuminationem, de qua nunc pertractatur. Ecce anathematizat, ait Augustinus, qui hoc sentiunt: ecce nec naturam liberi arbitrii, nec legem, nec doctrinam vult intelligi gratiam, qua per actus singulos adjuvamus. Nec tamen veram Gratiam confessus est unquam, ut principio speciosis verbis suadere nitebatur: quoniam per multiformem illam illustrationem non recedebat, nisi oretenus, à commendatione legis, atque doctrinæ. Probat deinde assertio; nam S. Pater hoc unum adversus Pelagianos contendit, ut non solum fateantur adjuvari à Deo possibilitatem per illuminationem mentis, & objecti propositionem, verum etiam adjuvari voluntatem & actionem per subministrationem Spiritus Sancti. Atque de Gratia Christi cap. 47. scribit, quod si Pelagius consenserit etiam ipsam voluntatem & actionem divinitus adjuvari, ut sine illo adjutorio nihil bene velimus & agamus, eamque esse gratiam Dei per Jesum Christum Dominum nostrum, nihil de adjutorio gratiæ Dei, quantum arbitror, inter nos controversia relinquatur. Tota ergo controversia Pelagium inter & Augustinum erat de adjutorio voluntatis & actionis, quod situm esse constat in inspiratione charitatis; & per consequens de gratia, quæ proponit divina præcepta ac promissa, etiam per interioris mentis illustrationem Pelagius Augustino minime dissentiebatur.

Ex his consequitur tertia Propositionis pars, scilicet, quod Pelagius nunquam admisit veram Christi Gratiam, quæ non solum proponit quid agere de-

R. P. Berti Theol. Tom. III.

beamus, verum etiam voluntatem adjuvat per subministrationem charitatis. Quod tamen breviter confirmatur Augustini locupletissimis testimoniis. Ergo eodem libro de Gratia Christi cap. 12. S. P. sermonem instituens de Gratia, quam Catholici profitentur, hæc habet: *Qua gratia agitur non solum ut facienda noverimus, verum etiam ut cognita faciamus; nec solum ut diligenda credamus, verum etiam ut credita diligamus. Hæc gratia si doctrina dicenda est, certe sic dicatur, ut altius & interius eam Deus cum ineffabili suavitatem credatur infundere, non solum per eos qui plantant & rigant extrinsecus, sed etiam per seipsum, qui incrementum suum ministrat occultus, ita ut non ostendat tantummodo veritatem, verum etiam impertiat charitatem.* Et cap. ejusdem Operis tertio ac tricesimo: Nos autem, inquit, illam gratiam in eorum confessione requirimus, de qua dicit Apostolus, Non enim dedit nobis Deus spiritum timoris, sed virtutis & charitatis & continentie. Non est autem consequens, ut qui habet donum scientiæ, quo noverit quid agere debeat, habeat etiam charitatis, ut agat. Huc spectat Concilium Milevitanum Can. 4. *Quisquis dixerit, eandem gratiam Dei per Jesum Christum Dominum nostrum propter hoc tantum nos adjuvare ad non peccandum, quia per ipsam nobis reveletur & aperiat intelligentia mandatorum, ut sciamus quid appetere, quid vitare debeamus: non autem per illam nobis præstari, ut quod faciendum cognoverimus, etiam facere diligamus, & faciamus, anathema sit.* Et infra: *Utrumque Dei donum est, scire quid facere debeamus, & diligere ut faciamus: nam sicut de Deo scriptum est, Qui docet hominem scientiam; ita etiam scriptum est, Charitas ex Deo est.*

Hæc cum adeo perspicua sint; asserendum est non confiteri veram Christi gratiam, qui admittunt solam illuminationem mentis trahentem voluntatem tantum moraliter per solam propositionem ac revelationem divinarum præceptorum, nisi asserant ejusmodi illuminationem fieri ineffabili suavitatem, & inspiratione virtutis humanam voluntatem roborantis. Quod mihi videtur ex dictis manifestissimum; atque potest insuper sequentibus rationibus monstrari. Primo hæc illuminatio exhibens tantum scientiam rerum faciendarum, & se tenens ex parte objecti, quantumvis interior sit & singularis, non recedit in munere à lege, & doctrina, cum detur

II.
Magis adhuc declaratur.

L 2

ad

10.
Probat
3^{ia} Pars il-
lius.

ad hoc, ut divina praecepta, & promissa discamus. Non est ergo illa gratia, quam adversus Pelagium Augustinus invictissime propugnavit. Deinde per illam gratiam quæ demonstrat solum quid agere debeamus, quemadmodum per legem & doctrinam, adjuvatur à Deo sola naturalis possibilitas, non datur adiutorium voluntatis & operis; ut scribit Augustinus de Grat. Christi cap. 6. & 15. ideoque hanc gratiam confitentur etiam Pelagiani. Præterea, ut vidimus, hi non denegant revelationes internas, & consequenter nec motionem illam moralem, quæ per solam manifestationem objecti, ut agebat Pelagius, stupentem excitat voluntatem. Operatur (verba sunt hæretici apud Augustinum de Gratia Christi cap. 10.) in nobis velle quod bonum est, velle quod sanctum est, dum nos terrenis cupiditatibus deditos, mutorum more animalium, tantummodo presentia diligentes, futuræ gloriæ magnitudine, & præmiorum pollicitatione succendit, dum revelatione sapientiæ in desiderium Dei stupentem suscitatur voluntatem, dum nobis, quod tu alibi negare non metuis, suadet omne quod bonum est. Igitur motionem aliquam extrinsecam voluntati, ac moralem, per revelationem & doctrinam, sive internam, sive externam, nequaquam Pelagius inficiabatur. Insuper, si adhuc contendas Pelagium nunquam confessum interiores illustrationes; arbitrator te minime negaturum, eas admisisse Semipelagianos, quos tamen certum est ad initium fidei veram Christi gratiam non existimasse necessariam, eam saltem, pro qua magnus Augustinus certavit; ut mittam Julianum, & Pelagianos posteriores, de quibus legendus est S. P. lib. 14. ad Bonifacium cap. 5. Dabo interim testem locupletem, ac bene Theologis auditum Dionysium Petavium: qui de H. P. cap. 9. 12. in hunc plane modum loquitur: *Nam etsi Semipelagiani gratiam Christi non in sola externa legis propositione, sed in interna voluntatis excitatione, verum metaphorica & moraliter positam putarent, ut eruditiores Theologi fatentur, præter paucos illos, qui consensu majoris partis exploduntur; nihilominus eos Prosper queritur in Cavmine de Ingratis, nullas alias gratiæ Christi mandasse partes, quam doctoris, monitoris, ac forinsecus insonantis. Cujus sane rei veritas liquet ex dictis; quoniam proponere duntaxat, ac suadere quod bonum est, pertinet ad doctrinam. Postremo non est consequens, ut Augustinus superius monuit, ut qui habet scientiam & percipit quid agere debeat, ha-*

beat etiam adiutorium operationis ut agat; veluti si dormientem infirmum & in aliquo periculo constitutum quispiam à somno excitet, ad fugam arripiendam hortetur, non proinde illum adjuvat, nec subtrahit ab impendente discrimine, nisi illius plantas consolidet. Proponere ergo imbecilli hominum voluntati divina praecepta ac promissa, eamque suscitare ac movere tantum moraliter revelatione, & propositione objecti; est commonere hominem, non adjuvare: est impertiri donum scientiæ, non charitatis; est denique commendare legem ac doctrinam, non gratiam.

Videntur mihi ex dictis penitus contrita Adversariorum objecta. Opponere solent verba Augustini in lib. 1. contra duas Epistolas Pelagianorum cap. 19. ubi de Pelagianis ait: *Vos autem in bono opere sic putatis adjuvari hominem gratia Dei, ut in excitanda ejus ad ipsum opus bonum voluntate, nihil eam credatis operari.* Nullam ergo Pelagiani admiserunt gratiam interiorem. Quod argumentum Bellarminus in Recognitione librorum suorum lib. 1. de Grat. cap. 13. putat validissimum. Verum Augustini verborum sensus est, Pelagianos nullam admisisse gratiam, quæ par inspirationem charitatis adjuvat hominis voluntatem, & facit ut agat: non gratiam illuminationis, & donum scientiæ, quo noverit quid agere debeat. Insurgunt S. Patrem de Gratia Christi cap. 3. 4. 5. 6. 7. & 47. affirmare quod Pelagius nunquam recessit à commendatione legis & doctrinæ. Sed respondemus, ad legem & doctrinam pertinere, quicquid suadet quod bonum est, & excitat tantummodo metaphorice proponendo objectum, non adjuvat voluntatem impertiendo adiutorium operationis. Reponunt, Concilia, Patres, ac Theologos innumeros affirmare Pelagium, nunquam Christi gratiam fuisse confessum. At his occurrimus dicendo veram Christi gratiam non consistere in sola illuminatione mentis, sive in dono scientiæ; sed etiam in subministratione charitatis, qua facere velimus, & faciamus. Tandem inquirunt esse plurium Doctorum Catholicorum sententiam, quod Gratia Christi sit interna revelatio objective tantum & moraliter attrahens voluntatem: qui, si vera forent hæcenus dicta, consentirent apertissime Pelagianis. Cæterum hi Theologi non affirmant internam subministrationem gratiæ exercere tantummodo munus Doctoris, & monitoris, ostendendo quid agere debeamus, quasi necessaria tantum sit ex parte objecti, nec

12.
Solvuntur
Objectiones

potentiæ animæ rationalis debeant excitari & elevari ad opera supernaturalia, aut sit virtus operationis & voluntatis in sola facultate arbitrii, ut asserbat Pelagius. Sed ulterius fatentur tribui per gratiam intrinsicè voluntati adiutorium, quod tamen negant esse suapte natura inspectum efficax, ac prædeterminans. De qua controversia alio in loco.

13.
Indifferentia
liberi arbitrii
an sit error
Pelagii.

PROPOSITIO IV. Non est connumeranda inter errores Pelagii indifferentia liberi arbitrii; nisi ita accipiat, ut inspecta sola naturali facultate possit ex æquo bonum & malum.

Demonstratur prima pars; quia hæc est communis liberi arbitrii notio, ut sit potestas animi libera ad faciendum vel non faciendum; unde jure merito damnata est Janseniana propositio, quod ad merendum vel demerendum in hoc statu non requiratur libertas indifferentiæ, dummodo arbitrium sponte & voluntarie velit; ita ut libertas cum necessitate

consistat. Quem errorem non semel in hoc opere profligavimus, & rursus infectabimur cum ad hæresim Jansenianam perventum erit. Præterea S. Pater lib. 11. de Nuptiis & Concupisc. cap. 3. ait: *Non itaque sicut te, atque alios fallens loqueris, si quis liberum in hominibus arbitrium dixerit, Celestianus & Pelagianus vocatur: istud quippe Catholica fides dicit.* Idem tradit in Epistola ad Ctesiphontem S. Hieronymus. Non ergo redarguendi sunt Pelagiani, quod liberi arbitrii indifferentiam assererent. Id in eis reprehenditur, & damnatur, quod ejusdem arbitrii vires adeo robustas esse jactabant, ut vellent sine gratiæ adiutorio posse bonum & malum, dummodo illud per legem doctrinamque innotesceret. Quare Augustinus post laudata verba prosequitur: *Sed si quis ad colendum recte Deum, sine ipsius adiutorio, dicit esse in hominibus liberum arbitrium, ipse Celestianus & Pelagianus vocatur.* Atque his verbis comprobata est propositionis pars altera.

CAPUT VI.

Num Pelagius Gratiam habitualement negaverit?

S U M M A R I U M.

1. Opiniones Doctorum.
2. Pelagius agnovit gratiam habitualement in sensu non recto.
3. Satisfit objectioni.
4. Probatur 2da pars conclusionis.

5. & 6. Solvuntur objectiones.
7. Quid requiratur ad actus Supernaturales.
8. Confirmatur conclusio ratione extrinseca.
9. Et intrinseca.
10. 11. 12. & 13. Solvuntur objectiones.

1.
Opiniones
Doctorum.

HABITUALEMENT gratiam negavisse Pelagium, scilicet intrinsicè illam animæ *habitudinem*, qua homo permanentiter fit iustus, opinatur Vega lib. VII. in Tridentinum Concilium, eique subscribunt Suarez in Prolegomeno v. de Gratia cap. 2. & lib. VII. cap. 7. num. 1. & Tournely lib. 1. de Gratia q. 3. p. 79. Oppositum tamen tradunt non solum Jansenius lib. v. de H. P. cap. 22. verum etiam Gonetius disput. 1. art. 3. Martinonus in Anti-Jansenio disput. 7. de H. Pelag. sect. 13. cum aliis Theologis plurimis. Inter quos media via incedendum nobis est; nam arbitramur istiusmodi gratiam admissam à Pelagianis, non tamen eo modo, quo illam tenemur confiteri: atque id proxima positione explicabimus.

2.
Pelagius
agnovit gratiam
habitualement

PROPOSITIO I. Pelagius habitualement gratiam agnovit, at non sensu recto, & Catholico.

Demonstratur prima pars. Nam primum nullibi invenimus hunc errorem vel ab Africanis Conciliis, vel ab Augustino fuisse Pelagio imputatum. Deinde Pelagiani apud S. Patrem lib. 1. contra Julianum cap. 6. docebant parvulos baptizandos, non quidem ut illis originale remittatur peccatum, sed ut ipsis addatur Sanctitatis decus atque ornamentum, usurpantes verba Chrysostomi ex homilia, quam de Baptizatis habuit: *Non enim tantum sunt liberi, sed & sancti: non tantum sancti, sed & iusti: non solum iusti, sed & filii; non solum filii, sed & hæredes: non solum hæredes, sed & fratres Christi: nec tantum fratres Christi, sed & cohæredes: non solum cohæredes, sed & membra: non tantum membra, sed & templum, non tantum templum, sed & organa Spiritus.* Et infra: *Hæc de causa etiam infantes baptizamus, cum non sint coinquinati peccato, ut eis addatur sanctitas, iusti.*

L 3